

Մ. Ա. ՉԵՐՆՈՎ

48

ԱՆԱՄՆԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆԸ ԶԱՐԳԱՅՆԵԼՈՒ

ՅԵ Կ

ԱՄՐԱՅՆԵԼՈՒ ԶԵՌՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ԳՅՈՒՂԶՐԱՏ

1935

ՅԵՐԵՎԱՆ

63-6

9-45

24 SEP 2010

Պոլիտարհեր քոլոր յերկրների, Վրացի

Մ. Ա. ՉԵՐՆՈՎ

ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆԸ ԶԱՐԳԱՑՆԵԼՈՒ
ՅԵՎ
ԱՄՐԱՑՆԵԼՈՒ ԶԵՌՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

(ԽՍՀՄ Հոգծողիւմ բնկ. Մ. Ա. Չերնովի գեկուցումը համաժաւրենական
խորհուրդների 7-րդ համագումարում)

Գ.Մ.Ե. Վ. Լիւր.
1935
73
АГ

.....

ԳՅՈՒՂԶՐԱՏ

1935

ՅԵՐԵՎԱՆ

Инд. № 24898

JUL 2013 636
9-45

21.501

ՀՈՒՆԻՍՅԱՆ ՊԼԵՆՈՒՄԻ ՎՊՐՈՇՈՒՄԸ ԿԵՆՍԱԳՈՐԾՎՈՒՄ Ե

2-րդ հնգամյակի պլանի համաձայն, մենք պարտավոր ենք ձիերի թիվն ավելացնել 11,2 տոկոսով, խոշոր յեղջերավոր անասունների թիվը՝ 60,9 տոկոսով, խոզերինը՝ 27,4 տոկոսով, վոչխարների ու այծերի թիվը՝ 84 տոկոսով և ընտանի թռչունների թիվը՝ 150 տոկոսով:

Հայտնի չե, Վոր դյուղատնտեսության վերակառուցման շրջանում անասնապահությանը բոլոր ճյուղերից ավելի կուրուստ կրեց: Դյուղատնտեսության անասնապահական ճյուղն ամենից ավելի հազեցված եր կուլակային տարրերով: Վերակառուցման տարիներին անասունները մորթելու համար մզվող կուլակային ագիտացիան արձագանգ գտավ նաև միջակների մեջ: Դրա շնորհիվ, 1929 թվականից մինչև 1932 թվականը ներառյալ, մենք ունեյինք ամառնապահության բոլոր նյութերի անկում, ընդ վորում ձիերի թիվը 1929 թվականի 34,6 միլիոնից մինչև 1932 թվականն իջավ 19,6 միլիոնի, խոշոր յեղջերավոր անասունների թիվը 1929 թվականի 67,1 միլիոնի գլխից մինչև 1932 թվականն իջավ 40,7 միլիոնի, խոզերինը 27,4 միլիոնից հասավ 11,6 միլիոնի, վոչխարների և այծերի թիվը 147,2 միլիոնից՝ 52,1 միլիոնի:

1933 թվականին ուրվագծվեց բեկում դեպի վերելք: Անասունների թվի նվազումը հասավ նվազագույն չափի, իսկ խոզերի թիվը 1933 թվի վերջերին, համեմատած նախորդ տարվա հետ, արդեն աճում ավեց, ճիշտ է, դատ աննշան՝ 500 հազար գլուխ:

Կուլակցության XVII համագումարին տված իր գնկուցման մեջ ընկ. Ստոլինն ասել էր՝ «1934 թվականը պետք է դառնա և կարող է դառնալ դեպի վերելք տանող բեկման տարի ամբողջ անասնապահական տնտեսության մեջ»:

Մեր առաջնորդի այդ խոսքերն ամբողջովին հաստատվեցին: Շնորհիվ կուլակցության գյուղում վարած ճիշտ քաղաքականության և կուլեկտիվ տնտեսաձևի վերջնական ամրացման,

10 63-89

(10 63-89)

1934 թվականին մենք ունենք մերտառու ամասունների բարձր
սեռակների անում:

Ներկայումս մենք ունենք հետևյալ նյութերը՝ անասնա-
պահության 1034 թվականի վիճակը բնորոշելու համար. նախ՝
հաշվառման լիակատար տվյալներ 1934 թ. առ 1-ն հուլիսի վիճակի
մասին, յերկրորդ՝ առաջժամ դեռ վոչ լրիվ տվյալներ՝ 1935 թ.
առ մեկին հունվարի Համամիութենական վիճակագրությունից:
Այդ նյութերն առանձնապես արժեքավոր են նրանով, վոր հը-
նարավորություն են տալիս վորոշելու անասունների թիվը, հա-
մեմատած 1933 թվականի յերկու ժամանակվա համար՝ առ
մեկին հուլիսի ու առ մեկին հունվարի, և զրանով իսկ գտադար
կազմել, թե ինչ և տեղի ունեցել անասնապահության ասպարե-
զում 1933 թվականի աշնան շրջանում և 1934 թվականին
Այդ առանձնապես կարևոր է այն պատճառով, վոր աշնան շըր-
ջանը սովորաբար հանդիսացել է ամենամեծ թվով անասուններ
մորթելու շրջան:

1934 թ. առ 1-ն հուլիսի հաշվառման տվյալներն այսպի-
սի պատկեր ունեն: Մենք, համեմատած 1933 թ. հուլիսի 1-ի
հետ՝ ունենք խոշոր յեղջերավոր անասունների թվի 10,6 տոկոս
աճում, խոզերի՝ 44,6 տոկոս, վոչխարների ու այծերի՝ 3,4 տոկոս
աճում. և միայն ձիերի նկատմամբ, վորոնց վրա յես մանրա-
մասնորեն կանգ կառնեմ հետո, մենք ունենք 5,5 տոկոս նվազում,
համեմատած 1933 թ. հետ:

1934 թ. հուլիսի վերջերին և հուլիսի սկզբներին գումարվեց
Համ. Կ(բ) Կենտրոնի պլենումը, վորտեղ քննվեց անասնապա-
հությունը բարելավելու և զարգացնելու հարցը: Պլենումը մի
շարք գործնական ցուցումներ տվեց այդ հարցի շուրջը, և
առանձնապես սուր կերպով դրեց արդեն 1934 թ. աշնանը մատ-
ղաշները պահպանելու և զարգացնելու հարցը: Ընկ. Մոլոտովն
իր գեկուցման մեջ արդեն բերեց առաջժամ վոչ լրիվ տվյալներ
անասունների վիճակագրության 1935 թ. առ 1-ն հունվարի
ստացված արդյունքների մասին: Այդ, կրկնում եմ, վոչ լրիվ
տվյալների համաձայն, անասունների թիվը կոլտնտեսային
գյուղացիական հատվածում 1935 թ. առ 1-ն հունվարի, համե-
մատած 1934 թ. հունվարի 1-ի հետ, ավելացել է. խոշոր յեղջե-
րավոր անասուններինը՝ 21 տոկոսով, խոզերինը՝ 118 տոկոսով,
վոչխարների ու այծերի թիվը՝ 11 տոկոսով, իսկ ձիերի թիվը

նվազել է 3 տոկոսով, մինչդեռ կոլտնտեսություններում ձիերն
ավելացել են 8,5 տոկոսով:

Այդ համեմատությունից բխում է մի պարզ հետևություն՝
կենտրոնի պլենումի վառումը կենսագործվում է: Անասունների,
մանավանդ մատղաշների մորթելը մեծ չափով կրճատվեց 1934
թ. աշնանը, համեմատած 1933 թ. աշնան հետ:

Սակայն գործնական այն հետևությունների համար, վոր
պետք է ունենք մենք, վոչ մի դեպքում չի կարելի կանգ առնել
միութենական միջին թվերի վրա:

Խոշոր յեղջերավոր անասունների միջին աճը 1934 թ. կազ-
մում է 10,6 տոկոս: Բայց յեթե վերցնենք առանձին մարդեր
կամ հանրապետություններ, կատանանք այսպիսի պատկեր՝ Դը-
նեպրոպետովսկի մարզը տալիս է 35,2 տոկոս աճ, Դրեմի ինքնա-
վար Մեջն՝ 32,7 տոկոս, Ողեսայի մարզը՝ 30,1 տոկոս, Դոնեցի
մարզը՝ 32,6 տոկոս, և այլն: Դրա հետ միասին, մենք ունենք
մի շարք մարդեր ու հանրապետություններ, վորոնք չնչին աճ
են ունեցել խոշոր յեղջերավոր անասունների հոտում, որինակ,
Կուրսկի մարզը՝ 3,3 տոկ., Բելոռուսիայի Մեջնը՝ 2,6 տոկ., Լե-
նինգրադի մարզը՝ 5 տոկ., Թուրքմենստանի Մեջնը՝ 0,9 տոկ.
Մուլդեպետանը՝ 1,7 տոկոս և, վերջապես, կան մի շարք մարդեր
ու հանրապետություններ, վորտեղ 1934 թվականին անասուննե-
րի թիվը վոչ թե ավելացել, այլ նվազել է, որինակ՝ Չերնիդո-
վի մարզում՝ 1,1 տոկոսով, Արևմտյան մարզում՝ 5,7 տոկոսով,
Գրիզոստանում՝ 8,4 տոկոսով, Կարակալպակիայում՝ 9,9 տոկոսով:
Ընդ նմին բնորոշ է, վոր ամենից հետ մնացող այն մարդերի
թվում, վորոնք 1934 թվականին տվել են անասունների թվի
կամ չնչին աճ կամ նույնիսկ նվազում, գտնվում են արևելյան
անասնապահական մարզերը, վորոնց տեսակաբար կշիռն անասնա-
պահության մեջ մինչև 1928 թվականը շատ բարձր է յեղել:

Մոտավորապես նույն պատկերն ունի միջերատու անա-
սունների նաև մյուս տեսակի՝ խոզերի ու վոչխարների վիճակը:
ամասնապահության գաղափարում ամենաեղի կերպով կապված է
գաղափարների վերելի հետ և ամբողջովին կախված է այն ու-
շագրությունից, վորը նվիրում են տեղական կազմակերպու-
թյուններն ամբողջ գյուղատնտեսությունն ու մասնավորապես
անասնաբուծությունը:

Շատ բնորոշ են այն փոփոխությունները, վորոնք տեղի
ունեցան յերկրում անասնապահության առխարհագրական սեղա-

բաժնուհատման մեջ: Արեվիկյան խոհուր անասնապահական մարզերը վերջին տարիներս նվազեցրել են իրենց տնտեսական կշիռն քննադատելով տնտեսապահության մեջ: Ընդհակառակը, այն մարզերի խումբը, զորոնք առաջ կոչվում էին սպառող գոտի, այժմ անցել են առաջավոր դիրքերը:

Իժմար չե տալ այդ փաստի բացատրությունը: Անասնաբուժական հիմնական ջրվանդաններում բեկերի և կուլակների ձևերում կենտրոնացած եր անասունների հսկայական մաստան: Այստեղ մենք ունեցինք բեկական տարրերի կատարյալ գիմարություն՝ գյուղի վերակառուցմանը, վորն տաճանային ուժերին անդրադարձավ անասունների թվի վրա: Սակայն այժմ կարելի է նաև այն, վոր մենք անասունների թվի առավելագույն նվազում ունեցինք անասնապահական հիմնական մարզերում, վորտեղ կան կերի ամենահարուստ պաշարներ, և վոր անասնապահությունը բարձրագույն հարցում այդ մարզերը պետք են հատուկ տեղ գրավեն: Մարտական խնդիր է հանդիսանում անասնապահության հետագա աճումը, այսպես կոչված՝ սպառող գոտու ջրվանդաններում, այդ մարզերն սպառողից արտադրող մարզերի վերածելու ընդհանուր խնդիր կապակցությունը: Սակայն առանձնապես մարտական խնդիր է՝ բարձրացնել անասնապահությունը՝ անասնապահական հիմնական մարզերում:

2-րդ Հնդկաստանի միացած 3 տարվա ընթացքում անասունների աճը, համեմատած 1934 թ. հուլիսի 1-ի հետ, պետք է կադմի-ձիերին՝ 7,2 միլիոն գլուխ, խոշոր՝ յեղջերավոր անասուններին՝ 23,1 միլիոն գլուխ, խոզերին՝ 26 միլիոն գլուխ, վոչխարներին՝ ու այծերին՝ 44,1 միլիոն գլուխ:

Ընկ. Ստալինը կուսակցության XVII համագումարում զբ-ծեց այդ խնդրի լուծման ուղիները: Նա ասաց՝ «Անասնապահու-թյան գործը պետք է իրենց ձեռքը վերցնեն ամբողջ կուսակ-ցությունը, մեր բոլոր կուսակցական ու անկուս. աշխատողները, աչքի առաջ ունենալով, վոր անասնապահության պրոբլեմն այժմ նույնպես առաջնահերթ պրոբլեմ է, ինչպես նաև եր յերեկ արդեն հաջողությամբ լուծված հացահատիկային պրոբլեմը: Ավելորդ է նույնիսկ ապացույցել, վոր խորհրդային մարզիկ, վո-րոնք մեկից ավելի լուրջ խոչընդոտներ են հաղթահարել զեպի նպատակը տանող ճանապարհին, կկառուցանան հաղթանակել նաև այդ խոչընդոտը»:

Այժմ մեր խնդիրն է՝ մոբիլիզացիայի յինթարկել այդ գոր-

ծի համար բոլոր խորհրդային մարզկանց, բոլոր կոլտնտեսա-կաններին, մենատնտեսներին, բոլոր ռեզիդենտներին, մանավանդ գյուղական խորհուրդներում աշխատողներին:

Պետական պլանը հզոր գործիք է անասնապահությունը զարգացնելու համար:

Այդպիսի պլան առաջին անգամն է մտցվում: Մեր անտե-սություն մեջ անասնապահությունն այն միակ ճյուղն էր, վոր զարգացել է զգալի չափով տարերայնորեն, առանց պետական հաստատուն պլան ունենալու: Այդպիսի պլան հնարավոր չեղավ մտցնել շնորհիվ այն հանգամանքի, վոր սոցիալիստական հատ-վածն այժմ գերակշռող դիրք է գրավել գյուղատնտեսու-թյան մեջ:

Անասնապահության զարգացումը 1935 թ. պետական պլանի հիմքում դրված է մատչելի անհրաժեշտ ռեսուրսներով: Պլանը հաստա-տուն առաջադրանքներ է սահմանում խորհանտեսություններում, կոլտնտեսային ապրանքային ֆերմաներում, կոլտնտեսականնե-րի ու մենատնտեսների մոտ մատղաշներ պահպանելու և աճեց-ւելու համար:

Մատղաշների պահպանումը և աճեցումը հիմնական պայ-մանն է անասունների թիվը վերականգնելու համար:

Ուստի անասնաբուժությունը պետական պլանում գլխավոր շեշտը գրված է մատղաշների աճեցման վրա:

1935 թվականի պլանը նախատեսում է պահպանել ու ա-ճեցնել 11,4 միլիոն հորթ, 16,6 միլիոն գառ և ուլ, 14,8 միլիոն խոճկոր և 2,1 միլիոն մորուկ:

Այդ կազմում է 1935 թվին ծնվելիք բոլոր անասունների ամբողջ մոտ յերկու յերրորդը:

Հստ ինքյան հասկանալի չէ, վոր մատչելի անհրաժեշտ ռեսուրսներ միմիայն պատճառի միմիումն է: Յուրաքան-չյուր շրջանի կոլտնտեսություն, գյուղխորհրդի, յուրաքանչյուր մարզի խնդիրն է՝ զգալի չափով գերազանցել պլանը:

Մատղաշներն աճեցնելու պլանի կատարումը մի հսկայա-կան քայլ է անասունների հոտերը վերականգնելու և աճեցնե-լու համար: Նա կապահովի խոշոր յեղջերավոր անասունների աճը տարեկան 18,8 տոկոսով, ձիերին՝ 9,3 տոկոսով, խոզերին՝ 36 տոկոսով, վոչխարներին ու այծերին՝ 19,8 տոկոսով:

Իրագործելի՞ չե արդյոք այդ խնդիրը:

Այն հանգամանքը, վոր հորթերի կորուստը 1932 թվականի

29,7 տոկոսից 1933 թվականին իջել է 19,7 տոկոսի և 1934 թվականին՝ 13,8 տոկոսի, խոճկորներինը 1933 թվականի 24,9 տոկոսից 1934 թվականին իջել է 14,4 տոկոսի, իսկ գառներինը 1933 թ. 12,2 տոկոսից 1934 թ. իջել է 9 տոկոսի, ըստ ինքյան վկայում է, վոր առաջադրանքն իրագործելի չե: Մսկայն անասունների 1934 թ. կորստի տոկոսը դեռևս շատ մեծ է և աչդ ասպարիզում ձեռք բերված նվաճումները դեռ շատ փոքր են: Անասունների կորուստը կարելի չէ և պետք է հասցնել զերոյի, կամ զերոյի մոտ չափի:

Բոլոր մարզերում, յերկրներում ու հանրապետություններում տարածված արանքների հսկայական թիվը ցույց է տալիս, վոր գործը բավարար հիմքերի վրա դրվելու դեպքում, կոլտնտեսությունները, գյուղխորհուրդները և շրջանային աշխատողները-սմատղաշներին հոգատարություն ցուցաբերելու դեպքում ֆերմաները կարող են դերծ մնալ կորստից:

Կարելի չէ մեջ բերել արդեն ամբողջ շրջաններ, վորոնք արդեն շատ մեծ հաջողություններ են ձեռք բերել մատղաշների պահպանելու գործում: Ուրիշակ՝ Հյուսիսային յերկրի Կուրի-հողյորակի շրջանը պահպանել է մատղաշների 97,9 տոկոսը, Նե-նի շրջանը՝ 97,7 տոկոսը, Նիկոլակի շրջանը՝ 96,2 տոկոսը:

Ուկրայնայում հետազոտված 64 շրջաններում խոշոր յեղջի-րավոր անասունների մատղաշների կորուստն իջեցված է 3 տոկոսի, խոճկորներինը՝ մինչև 5 տոկոսի, գառներինը՝ 73 շրջան-ներում մինչև յերեք տոկոսի:

Այս թվերը վկայում են, վոր դրված խնդիրը՝ 1935 թվականին մատղաշները աճեցնել և դրանով իսկ անասնապահու-թյան պետական պլանը կատարել հնարավոր է, յեթև, ի հարկե, ինքնահոսի վրա հույս չդնենք, յեթև բողբիկորեն կատարենք պլանը և հասկանանք ապրանքային ֆերմայի դերը սոցիալիս-տական անասնապահություն մեջ, ամրացնենք ֆերմաները և դրավենք նրանցով:

ԿՈՆՏՏԵՍԱՅԻՆ ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ՖԵՐՄԱՆ ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՈՒ- ԹՅՈՒՆԸ ԲԱՐՁՐԱՑՆԵԼՈՒ ԲԱԶԱՆ Ե

1931 թվականին, յերբ սկսեցին կառուցվել կոլտնտեսային ֆերմաները, մենք ունեյինք խոշոր յեղջիքավոր անասունների 8925 ֆերմա՝ 1.516.000 գլուխ անասունով: Առ 1-ն հուլիսի/1934

թվականի ֆերմաների թիվը հասավ 67.982-ի՝ 6.534.000 գլուխ անասունով:

Խոզարուծական ֆերմաների թիվը, համապատասխանորեն, 6.494-ից հասավ 42.697-ի, իսկ նրանց անասունների թիվը 395.700-ից հասավ 2.996.000 գլխի:

Վոչխարաբուծական զբանցված ֆերմաների թիվը 1932 թվականին 1.961-ից 1934 թվականին հասավ 21.978-ի, իսկ նրանց անասունների թիվը 1.600.000-ից հասավ 9.184.000 գլխի:

Ձիարուծական ֆերմաների թիվը 1932 թվականի 1.479-ից 1934 թվականին հասավ 4.726-ի, իսկ նրանց անասունների թիվը՝ 106.000-ից հասավ 276.500 գլխի:

Կենտկոմի հունիսյան պլենումն ընդունեց մի վորոշում, վորի համաձայն գյուրաքանչյուր կոլտնտեսություն մեջ ֆերմա ստեղ-ծելը պետք է գառնա կուսակցական ու խորհրդային կազմակեր-պությունների առաջնահերթ խնդիրը: Հունիսյան պլենումից հետո անցած վեց ամսվա ընթացքում խոշոր յեղջիքավոր անասուններ ունեցող ֆերմաների թիվն ավելացավ 34 տոկոսով, իսկ նրանց անասունների թիվը՝ տասը տոկոսով, խոզարուծական ֆերմանե-րի թիվը՝ 30 տոկոսով, իսկ նրանց անասունների թիվը՝ 23 տո-կոսով, վոչխարապահական ֆերմաների թիվը՝ 69 տոկոսով և նը-րանց անասունների թիվը՝ տասը տոկոսով: Մսկայն աչդ ուղղու-թյամբ դեռ շատ ու շատ աշխատանք կա կատարելու: Դեռ վոչ բոլոր կոլտնտեսություններն ունեն ապրանքային ֆերմաներ: 1934 թվականին յուրաքանչյուր հարյուր կոլտնտեսությունն ընկնում է 40,4 խոշոր յեղջիքավոր անասունների ֆերմա, 23,9 խոզարուծական ֆերմա, 16,3 վոչխարապահական և յերկու ձիա-րուծական ֆերմա: 1935 թ. մենք պետք է հասնենք կենտկոմի այն վորոշման կատարմանը, վորով ամեն մի կոլտնտեսություն պետք է ունենա այս կամ այն տեսակ անասունների ֆերմա:

Նոր ֆերմաների շինարարությունը և անասունների թվի ավելացումն ավելի մեծ պահանջներ են ներկայացնում աշխա-տանքի մյուս կողմին՝ թե գոյություն ունեցող և թե նոր կազ-մակերպվող ֆերմաների կազմակերպական-օնսեռակոն ամրաց-մանը:

Ինչպես ամեն մի այլ գործ, կոլտնտեսությունների ու ապ-րանքային ֆերմաների զարգացումն ու ամրացումը նույնպես վնասում են մաքրիկ: Ֆերմայի ձևով անասնապահական խոշոր տնտեսության ստեղծումը նոր գործ էր կոլտնտեսականների հա-

մար: Այդ գործը յուրացնելու համար, անհրաժեշտ եր յերեք տարվա ընթացքում բարձրացնել կոլտնտեսականների մեծ մասնայի վորակը: Ամեն տեսակ դառընթացների և շրջանային կոլտնտեսային դպրոցների միջոցով պատրաստվեց 87 հազար ֆերմայի վարիչ, 140 հազար անասնապահ բրիգադիր, 25 հազար անասնապահ տեխնիկ, 63 հազար անասնաբուժական սանիտար, 28 հազար խոզաբուծ, 33 հազար սիլոսագործ ու անասուն կերակրող, 102 հազար կով կթող և անասուն խնամող, 11 հազար հորթապահ, հովիվ և նախրապան, ընդամենը 1932—34 տարիների ընթացքում պատրաստվել և 500 հազար մարդ:

Սակայն, չնայած ֆերմաների դարգացման ու ամրացման ասպարիզում ձեռք բերված մեծ նվաճումներին, մենք դեռ բազմաթիվ թերություններ ունենք:

Այն, ինչ վոր կարող ե տալ ապրանքային ֆերման, լրիվ ոգտադործելու համար, կարևորագույն նշանակություն և ստանում ռեխտսունի ուսցիոնայտցվան և, մասնավորապես՝ թեկուզ ամենապրիմիտիվ մեթոդներով՝ աշխատանքը մեքենայացնելու հարցը:

Ֆերմաների ու կոլտնտեսությունների ղեկավարների միտքն այդ ուղղությամբ չի աշխատում, միևնույն հարկավոր ե, վոր նա ուժգին թափով այդ ուղղությամբ աշխատի:

Բոլոր կոլտնտեսականները պետք ե հասկանան, վոր կոլտնտեսային ապրանքային ֆերման հանդիսանում ե կոլտնտեսության հանրային տնտեսության կարևորագույն ձևատամասերից մեկը և ամենաուժեղ զինքերից մեկը՝ կոլտնտեսությունն ամրացնելու ու նրա հարստությունն ավելացնելու դործում:

Ֆերմա չունեցող կոլտնտեսություններում ֆերմա ստեղծելը, ինչպես Տին, այնպես ել նոր ֆերմաների դարգացումն ու ամրացումը շատ խոշոր նշանակություն ունի իրականացնելու համար ընկ. Ստալինի այն լոզունգը, վոր բոլոր կոլտնտեսականներն ունենոր դառնան:

Մոտ ժամանակվա մեր խնդիրներն են.

1) Ուշի-ուշով ստուգել ֆերմաներն սպասարկող մարդկանց կազմը, ամեն կերպ առաջ քաշելով ավելի պտտախանատու աշխատանքի և լայնորեն պարգևատրելով սոցիալիստական անասնապահության լավագույն հարվածայիններին: Անողջաբար դուրս վաճել ֆերմայից լողրներին, գործալիքներին և այն մարդկանց, վորոնք բարեխղճորեն չեն կատարում անասունների

րին խնամելու իրենց պարտականությունները և քայքայում են կոլտնտեսային անասնապահությունը:

2) Միջոցներ ձեռք առնել, վոր անսպախման կատարվի կազմավորության սահմանած այն դրույթը, վորի համաձայն կոլտնտեսային անասնապահական բրիգադները և ֆերմաների վարիչները պետք ե ամրացվեն աշխատանքին՝ առնվազն յերկու տարով, վոչ մի դեպքում թույլ չտալով անասնապահության հետ կապ չունեցող այլ աշխատանքի փոխադրել և այլ աշխատանքում ոգտադործել անասնապահական բրիգադներին, ֆերմաների վարիչներին և ֆերմաների սպասարկողներին:

3) Գործնականորեն իրականացնել այն դրույթը, վորը պահանջում ե ֆերմաներում աշխատանքի վարձատրությունը կադմակերպել խիստ գործավարձի հիման վրա:

4) Ապահովել կոլտնտեսային ֆերմաները գոմերով և անհրաժեշտ սարքավորումով:

5) Լրիվ ապահովել ֆերմաների անասուններն արոտավայրերով և կոշտ, հյութալի ու խտացրած կերով:

6) Ֆերմաներում խստիվ կատարել անասունների պահպանության ու խնամքի, անասնապահական և անասնաբուժական կանոնները: Կադմակերպել ֆերմաներում անասունների ամենահոգատար հաշվառումը, թույլ չտալով շուայել ֆերմաների անասունները և անկոնտրոլ ծախսել ֆերմաների անասուններից ստացվող մթերքները:

7) Միջոցներ ձեռք առնել, վոր ֆերմաները բարեխղճորեն ու կանոնավոր կերպով կատարեն պետությանը մթերք հանձնելու իրենց պարտավորությունները:

ՎԵՐԱՑՆԷԼ ԿՈՎԱԶՐԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԱՎԵԼԱՑՆԵԼ ԱՆՀԱՏԱՊԵՍ ՈՐՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԸ

Չնայած անասնապահության սոցիալիստական հատվածի արագ աճմանը, այնուամենայնիվ յերկրում գերակշռում են կոլտնտեսականների ու մենատնտեսների անասունները: Կոլտնտեսականներն ու մենատնտեսներն անձնապես ոգտադործելու համար առ մեկն հուլիսի 1934 թ. ունեյին 26,5 միլիոն խոշոր յեղջերավոր անասուն, կամ 62,4 տոկոսը, 28 միլիոն վոչխար ու այծ կամ 54 տոկոսը և 8,1 միլիոն խոզ կամ 45,6 տոկոս: 1934 թվականին զգալի չափով աճել և կոլտնտեսականների անասնապահու-

թյունը: 1933 թվականի հունիսին կոլտնտեսականներն ունեցին 4,9 միլիոն հորթ, 1934 թվականին՝ 6,1 միլիոն. 1933 թվականին կար մինչև չորս ամսական խոճկոր 2,2 միլիոն գլուխ, 1934 թվականին 3,4 միլիոն. գառ և ուլ 1933 թվականին կար 8,7 միլիոն գլուխ, 1934 թվականին՝ 9 միլիոն:

Այնուամենայնիվ այժմ ել Միության մեջ կովազուրկ կոլտնտեսականների թիվը հունիսի հաշվառման տվյալներով կազմում է 40,5 տոկոս, իսկ տարվա վերջին կովազուրկ կոլտնտեսականների թիվը կկազմի մոտ 32 տոկոս:

ՀԱՄԿ(Բ)Կ. Կենտկոմի հունիսի պլենումը խնդիր դրեց առաջիկա յերկու տարում վերացնել կոլտնտեսականների կովազուրկությունը: Առդեն անցյալ տարի կովազուրկ կոլտնտեսականները պետությունից յուրջ ոգնություն ստացան կով ձեռք բերելու գործում: 1933 թ. վերջերին և 1934 թվականին կոլտնտեսականների հետ կնքված կոնտրակտացիայի մեջոցով և ֆերմաներում կառավարվող գնումներով կովազուրկ կոլտնտեսականներին հանձնվել է մոտ 1,5 միլիոն հորթ և յերկու միլիոնից ավելի խոճկոր: 1934 թ. յերկրորդ կիսում և 1935 թ. առաջին յիսամսյակում կովազուրկ կոլտնտեսականներին հանձնելու համար կոնտրակտացիայի յե յենթաբեկվելու յերկու միլիոն գլուխ և, բացի դրանից, 1935 թվի համար նախատեսված պլանով յորհանտեսությունները ու կոլտնտեսային տպրանքային ֆերմաներից վաճառվելու յե 470 հազար հորթ, յերկու միլիոն 950 հազար խոճկոր և 700 հազար գառ:

Միության մարզերի ճնշող մեծամասնությունը, մասնավորապես այսպես կոչվող սպառող շրջանի բոլոր մարզերը՝ Արևմտյան ու Արևելյան Սիբիրը, Սվերդլովի մարզը, Թաթարական ինքնավար ՍնՀ և Բաշկիրիայի ինքնավար ՍնՀ լիակատար հնարավորություն ունեն արդեն 1935 թվականին կատարելապես վերացնելու կոլտնտեսականների կովազուրկությունը, իսկ մնացած մարզերում՝ 1936 թվին:

1935 թվականին առաջին անգամ տրվում է կոլտնտեսականների ու մենատնտեսների կողմից մատղաշ անասուններ աճեցնելու պլանը: Այդ պարամպորեցում է տեղական որդաններին՝ ամենայն լրջութամբ վերաբերվել այդ գործին: Այստեղ կհանդիպենք մի շարք բարդ գործնական հարցերի: Առաջին հարցն է՝ մեծ և լինչպես առաջադրանք տալ մատղաշներ աճեցնելու համար: Անհրաժեշտ է հաշվի առնել յուրաքանչյուր առանձին տնտեսության յուրատեսակ առանձնահատկությունները,

մատղաշներ աճեցնելու պլանը սերտորեն շաղկապել պետությանը պարտադիր կերպով միա հանձնելու պլանի կատարման հետ:

ՎԵՐՋ ՏԱԼ ԶԻՈՒՆ ՑՈՒՑԱԲԵՐՎՈՂ ԱՆՓՈՒՅՓ ՎԵՐԱԲԵՐՍՈՒՆՔԻՆ

Չնայած կենտկոմի և Ժողկոմխորհի բոլոր վորդումներին, չնայած վոր յուրաքանչյուր մարդային գործկոմ և մարդային հողային վարչություն արտադրում են այդ վորդումները և իրենց հերթին ամեն, անասակ ղերեկաթիվներ ու հրամաններ են ուղարկում, ձիարումության գրությունը շարունակում է անբարեհաջող մնալ: Մարդերում ու շրջաններում շատերը յերեկ վճռել են, թե վորքան ավելի տրակտոր և ուղարկվում նրանց, այնքան քիչ պետք է մտածեն նրանք ձիու մասին, և դա տալիս է իր հետևանքները: Այն ամենը, ինչ վոր կատարվում է ձիու շուրջը, չի կարելի բացատրել վոչ մի այլ բանով, բայց յեթե ձիու հանդեպ ցուցաբերվող հանցավոր անհոգությունը, անիրությունը ու անուշադրությունը և կառավարություն ու կոտակցություն վորդումներին ցույց տրվող ձևական վերաբերմունքով:

Պարզ է, վոր այստեղ ամեն ինչ դեմ է առնում մարդկանց կողմից ձիուն ցուցաբերվող վերաբերմունքին:

Առաջին հերթին ձիուն ցուցաբերվող այդ ուշադրությունը պետք է դրեալորվի բեղմնավորման կամպանիայի ձիւտ իրակահանգստն մեջ: Յեա կկարգամ ձեզ հետեյալ թվերը: 1932 թվականին բեղմնավորված էր հաշվվում 2.300.000 գլուխ դամրիկ, նրանցից 1933 թվականին ծնվեց միայն 783.000 մորուկ: Հարց է ծագում վորտեղ են այն մորուկները, վորոնք պետք է ստացվեյին դամրիկների բեղմնավորված համարվող թվից: 1933 թվականին բեղմնավորված էր համարվում յերեք միլիոն 170 հազար դամրիկ, նրանցից ծնվեց 1934 թվականին միայն մի միլիոն 97 հազար մորուկ: Բանն ինչպե՞ս է, ընկերներ: Այստեղ բանն այն է, վոր, նախ բեղմնավորված դամրիկների վերաբերյալ մեղ մոտ յեղած թվերի վրա հակողությունը բացակայելու պատճառով, այս տարիների ընթացքում մեղ բառացի յաբում էյին: Յերկրորդ՝ այն դամրիկները, վորոնք փաստորեն բեղմնավորվել էյին, մարուկ չավին և վիժեցին՝ շնորհիվ նրանց հանդեպ ցուցաբերվող անփութություն:

Ծննդի և բեղմնավորված դամրիկների թվի մեծ անհամա-

պատասխանութիւնն զգալի չափով բացատրւում է նրանով, վոր ձիապաններն աշխուրհը հաշվելու սխառմը շահագրգռութիւն չեն ստեղծում զամբիկներին ժամանակին դուգավորելու և ծինը բարեհաջող կազմակերպելու գործով: Կենտկոմի հունիսյան պլենումի վորոշման համաձայն, այդ սխառմը փոխվեց, և ձիապանի աշխուրհը նուսկում են, եւայն ծնված մսուկների քլին յեվ անեցման:

Յեա կարծում եմ՝ այժմ չի կարելի արդեն պատճառ բերել անտեսութեան վերակառուցման շրջանը, դասակարգային թշնամուն, գոնե այն ձևով, վորով ճանաչում էյինք նրան վերակառուցման շրջանում. այստեղ գործն այլ է:

Ի հարկէ, ձիերի թվի նվազումը չի կարող տեղի ունենալ առանց դասակարգային թշնամու ողնութեան, սակայն դասակարգային թշնամին 1934 թվականին կարող է դրսեւորել իրեն միւլիայն այն դեպքում, յերբ բոլոր նրանք, ովքեր այնպես սիրում են մտնեցուլց անել դասակարգային բեմամուն, պարզապես փակեն իրենց աչքերը յեվ քողեն, վոր դասակարգային բեմամին իր ուղածն անի: Ժամանակ է, վոր մեր աշխատողները դադարեն դասակարգային թշնամուն պատճառ բերելուց և հասկանան, վոր այժմ դասակարգային թշնամին կարող է գործել միմեայն նրանց անփութեամբ:

1934 թվականին ձիարուծութեան համար ուրախալի փաստն այն է, վոր 1934 թվականի առ մեկն հուլիսի մի տարեկան քուսակները թիվը, համեմատած 1933 թ. առ մեկն հուլիսի թվի հետ, ավելացել է 37,2 տոկոսով, իսկ բոլոր մատղաների թիվը՝ 12,4 տոկոսով: Հենց մտադաւնեքի անուամն է այն հիմնական պայմանը, վորով արդեն 1935 թվականին պետք է ապահովենք ձիարուծութեան վերելքը: 1935 թ. պետական պլանը նախատեսում է ավելացնել ձիերի թիվը 1,400 հազարով, ստանալ և մինչև վերջը պահպանել առնվազն 2,055 հազար քուսակ:

Հաշվետու շրջանում մեծ աշխատանք է կատարվել կոլարնտեսային ձիարուծութեանը կազմակերպելու համար:

Ձիարուծական ֆերմաների թիվը 1931 թվականին 1.479-ից, 1934 թվականի առ 1-ն զեկտեմբերի հասավ 4.726-ի նրանց անտեսողների թիվը, համապատասխանորեն, 106.529-ից հասավ 276.500 զլխի: Այսպիսով, յերեք տարվա ընթացքում ձիարուծական ապրանքային ֆերմաների թիվն ավելացել է 294 տոկոսով և նրանց ձիերի թիվը՝ 244 տոկոսով:

Կոլտնտեսային ապրանքային ֆերմաներն այժմ ունեն

կոլտնտեսութեաններն ցեղական ու բարելավված ձիերի հիմնական մասսա: Սակայն կենտրոնացնելով լավագույն ձիերի յերամակը, ձիարուծական ֆերմաները դեռ վտտ են ոգստագործում իրենց յերամակները՝ վերաբաւորաւթյունն քնդարձակելու ուղղութեամբ:

Ձիարուծական ֆերմաները մինչև այժմ ել չեն կարողացել կազմակերպել զամբիկների խնամքը յեվ նիտ ոգստագործումն աւխտաւնում: Վոչ լրիվ տվյալներով՝ 1934 թվականին վիժել է 1933 թվականի բեղմնավորված զամբիկների 3,7 տոկոսը:

1935 թվականին ձիարուծական ապրանքային ֆերմաների թիվը պետք է հասնի 8512-ի և նրանց ձիերի թիվը՝ 478 հազարի:

Ձիարուծական ապրանքային ֆերմաների աշխատանքն ավելի մեծ չափով կենտրոնացնելու և նրանց դիտա-տեսելիական սպասարկումն ու ղեկավարումը բարելավելու նպատակով՝ 1935 թվականից կազմակերպվում են ձիերի պետական ցեղական 5 բուծարան:

Մեր ձիարուծութեան վորակը բարձրացնելու գործում մեծ դեր են խաղում պետական ձիարուծարանները: Ներկայումս Միութեան մեջ կա 111 ձիարուծարան՝ 6327 հովտակներով, վորտեղ հովաքված են լավագույնները:

1932 թվականին պետական ցեղական անասնարուծարանների հովտակներով բեղմնավորվել էր 267.000 զամբիկ, 1933 թվականին՝ 350.000 զամբիկ և 1934 թվականին՝ 317.000 զամբիկ:

Ցեղական հովտակների պետական ախոռների հետ միասին, զգալի չափով ավելացել են ձիարուծարանները: Առ մեկն հունվարի 1930 թվականի՝ Սարկրդային Միութեան մեջ կար ընդամենը 26 ձիարուծարան՝ 7033 ձիով, իսկ առ մեկը հունվարի 1935 թ. ունենք 100 ձիարուծարան՝ 104.610 ձիով:

Ձիարուծարաններն զբաղվում են նաև ջութեւծութեամբ: Առ մեկը հունվարի 1935 թվականի արտադրված ջութեւծագը և մատղաշ ջութիները կազմում էյին 1202 զլուխ, ընթացիկ տարվա վերջերին նրանց թիվը պետք է հասնի 1732 զլխի:

Բացի ձիարուծարաններից, այս ժամանակաշրջանում կազմակերպվել է 2 ուղտարուծարան: Նրանց ուղտերի ընդհանուր թիվը, առ 1 հունվարի 1935 թ. կազմում է 4.205 զլուխ: Ծրագրված է մինչև տարվա վերջը նրանց թիվը հասցնել 4.856 զլխի:

Վոչ մի հրեւք չի պանակցվում ձիարուծութեանը բարձրացնելու համար. անհրաժեշտ է միայն պահպանել ձիու խնամքի ամենա-

ստորակաճ կառնեմեր—առաջին՝ ձին մաքուր պանել, յերկրորդ՝ ապահովել կերով, յերրորդ և ամենազլխաժորը՝ ձիւն պատրաստել և տալ կերը, չորրորդ՝ պահպանել ձիւն, մանավանդ հղի զամբիկի, աշխատանքի ուժովը:

Մի խոսքով՝ հարկավոր են բոլորին բավ հայտնի և չափազանց հեշտ իրադրոժելի բաներ:

Շատ և խոսքել ձիապանի մասին, այն բանի մասին, վոր նրանք պետք և լինեն առանձնապես ստուգված մարդիկ, բայց և այնպես այդ մարդկանց ստուգումով և ընտրությամբ չեն զբաղվում:

ՎՈՋԻԱՐԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ԶԻՍՔՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆՆ ՊԵՏԲ Ե ԴԱՌԱՆ ԲԱՐՁՐ ՅԵԿԱՍՏԱԲԵՐ ԶՅՈՒՂԵՐ

Գյուղատնտեսության վերակազմակերպման տարիներին վոչխարապահությունն ամենամեծ կորուստն ունեցավ: 1928 թվականին վոչխարների թիվը կազմում էր 146.698 հազար և աստիճանաբար կրճատվելով՝ 1933 թվականին իջավ 55223 հազարի:

Վոչխարների ու այծերի թիվն առանձնապես կրճատվել և արդյունաբերական վոչխարապահության շրջաններում:

1934 թ. հուլիսի 1-ին, համեմատած 1933 թ. հուլիսի 1-ի հետ, ամբողջ Միության մեջ վոչխարների ու այծերի թիվն ավելացել էր 3,4 տոկոսով, ընդ վորում կոլտնտեսային հոտն աճել է 15,4 տոկոսով, վորից կոլտնտեսային ապրանքային ֆերմաների հոտը՝ 36,4 տոկոսով, խորհրդայնությունների հոտն աճել է 5,6 տոկոսով, կոլտնտեսականների հոտը համարյա անփոփոխ է մնացել, իսկ մենատնտեսների հոտը կրճատվել է 14,3 տոկոսով:

Բնորոշ առանձնահատկություն և այն, վոր 1934 թվականին վոչխարների թվի աճման ավելի բարձր տեմպ և նկատվում այն շրջաններում, վորտեղ նախորդ ժամանակաշրջանում առավելագույն կրճատում կար, այն է՝ Ղազախստանի ինքնավար ՍՍՀ-ում վոչխարների ու այծերի հոտն ավելացել է 22,4 տոկոսով, Արևմտա-սիբիրում՝ 23,2 տոկոսով, Արևելյան Սիբիրում՝ 16,3 տոկոսով, Սաբաթովի յերկրում՝ 21,7 տոկոսով, Ստալինգրադի յերկրում՝ 11 տոկոսով, Թաթարստանի ինքնավար ՍՍՀ-ում՝ 15,2 տոկոսով, Իվանովոյի մարզում՝ 17,4 տոկոսով:

Սակայն վերոհիշյալ շրջանների վոչխարապահության արագ բարձրացման հետ միասին, մի շարք յերկրներում, մարդերում

և հանրապետություններում, 1934 թվականին ևս շարունակվել և անասունների թվի կրճատումը:

1934 թվականին վոչխարների թվի թույլ աճումը վորոշ չափով բացատրվում է նրանով, վար այժմ վոչխարը, կարելի չէ ասել, հատուցում է անասունների մյուս տեսակների կորուստը: Կոլտնտեսականներն ու մենատնտեսները մատակարարված պարտավորությունները կատարելիս առաջին հերթին վոչխար են հանձնում: Թվում է, թե այդ հանգամանքը պետք է հարկադրել ուժեղ թափով զբաղվել վոչխարի հարցով:

Սակայն մինչև այժմ ել մեր աշխատողների մոտ վոչխարն ուշադրություն չի վայելում: Վոչխարի նկատմամբ այն կարծիքն է կազմվել, թե նա այնպիսի կենդանի չէ, վորը պետք է ամենինչ տա՝ և՛ բուրդ, և՛ մորթի, և՛ միս, և՛ կաթ՝ պանրի համար, բայց իր համար ամեն ինչ պետք է ինքը ձարի: Այս կարծիքի շնորհիվ, վոչխարը, վոր կարիք ունի խնամքի և մանավանդ ամեն տեսակ հիվանդություններից պահպանվելու, անտիրակաճ է, հոտը չի կազմակերպված:

Մտադաշների 1934 թ. աշնան պահանջները վկայում է, վոր վոչխարաբուծություն մեջ առկա բոլոր նախադրյալները կան հետագա առագ վերելի համար: Յեթե 1928 թվականին 100 վոչխարին ու այծին ընկնում էր 72,5 գառ և ուր, ապա 1934 թվականին հարյուրին ընկնում էր արդեն 79,8:

1934 թվականին նորից վերելքի շրջանն է թևակոխել այժարուծությունը: Այծերի թիվը, վոր 1928 թվականի 12980 հազար զվեից մինչև 1932 թվականին իջել էր 3648 հազարի, մինչև 1934 թվի հուլիսի մեկը այծերի թիվը հասավ 5076 հազարի:

Պետք է ասել, վոր մինչև այժմ վոչ մի ուշադրություն չի նվիրվել անասնապահության այդ ամենամեծ առաջատար տեսակին, և մենք այժմ նույնիսկ ձշտվել չգիտենք, թե վորքան այժապահական ֆերմա ունենք: Մոտավոր հաշվարկումներով կա 600 այդպիսի ֆերմա՝ 200.000 գլուխ այծով:

Վոչխարների հոտի վերականգնումը պահանջում է մի շարք ամենալուրջ ձեռնարկումներ: Այստեղ, ինչպես և անասունների մյուս տեսակների նկատմամբ, ամեն ինչ վորոշում է խնամքը:

Պետք է ուշի ուշով ստուգել այն մարդկանց, որոնք նախկինում են կոլտնտեսային հոտը պահելու, շարունակելու մարդկանց աշխատանքով, խոսքով իրականացնել իրականացումը և բնա-

մթերքով պարգևատրելը, ապահովել վոչխարին շենքով: Պետք է վճարար պայքար մղել այնքան լայնորեն տարածված հիվանդու-
թյան դեմ, ինչպիսին է քոսը:

Սափայն այդ բոլոր ձեռնարկումների նպատակն է միայն պահպանել հոտը և ապահովել նրա նորմալ աճումը, բայց չէ՛ վոր այստեղ կյանհանն այն է, վոր վոչխարապահությունը կտրող է բարձր յեղատեսքեր նյութ դառնալ միմիայն այն ժամանակ, յերբ հոտը քառնացվի:

Մեր վոչխարներին հոտը հիմնականում բաղկացած է ցեղա-
դուրի, կողիա բուրդ ունեցող, վոչխարներին: Լայն չափով պետք է տարածվի մեախացումը, մանավանդ վոր արհեստական սերմ-
նավորումը, վոր սկսել է գործադրվել դեռ վերջերս, արդեն մտել է գյուղացու կյանքում և հիանալի արդյունքներ է տալիս, մա-
նավանդ կոլտնտեսային ապրանքային ֆերմաներում:

Կառավարութունն ընդունել է մի շարք վորոշումներ, վոր-
ոնք պետք է խրանեն վոչխարապահությունը. բարձրացվել է բրդի արժեքը, մասնատակարարումներից ազատվել են մերինոս, կա-
րակուլ և մորթատու վոչխարները, կոլտնտեսականները և մեհա-
տնտեսները 1935 թվականին ազատված են մի տարեկանից ցածր
վոչխարներ հանձնելուց: Այդ բոլորն ավելացնում է կոլտնտեսա-
կաններին զանազան բաժնուկներ վոչխար բուծելու գործով:

ԹՈՋՈՒՆՆ ՈՒ ՃԱԳԱՐԸ ԱՐԱԳՈՐԵՆ ԼՐԱՑՆՈՒՄ ԵՆ ՄՍԻ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Ծրագրված է յերկրորդ հնգամյակի վերջերին թաչունների
թիվը հասցնել 300 միլիոնի, մայր ճագարների թիվը՝ 17 մի-
լիոնի:

Թե ինչ նշանակություն ունեն այժմ թաչունների թյունն
դե ճագարաբուծությունը մեր մսի և եստերսները լրացնելու գոր-
ծում, այդ ցույց են տալիս հետևյալ տվյալները—ՌՍՖՍՀ-ում
1933 թվականին մսի մատակարարման ժամանակ հանձնվել է
50 հազար ցենտներ թաչունի միս, իսկ 1934 թվականին՝ արդեն
137 հազար ցենտներ: 1933 թվականին հանձնվել է 16500 ցենտներ
ճագարի միս, իսկ 1934 թվականին՝ 32.400 ցենտներ:

Անտարակույս, թաչնաբուծության ու ճագարաբուծության
ծափալումը նախադաս չափով նպաստելու յե խոտը յեղչեալու անա-
սունների և վոչխարների անմահ պլանների կատարմանը: Բնականաբար

ճագարն ու թաչունն ավելի մեծ դեր են խաղում կոլտնտեսական-
ներին ու մեհատնտեսներին կողմից մսի անմահական սպառման մեջ:

Անհրաժեշտ է առանձնապես մեծ ջանք գործադրել կոլեկտի-
սականների ու մեհատնտեսների բուժնաբուծության զարգացման վրա:
Դրա համար անհրաժեշտ է ոգտագործել մասնավորապես գոյու-
թյուն ունեցող թաչնաբուծական խորհանտեսություններն ու
թաչնաբուծական ֆերմաները, վորպես կոլտնտեսականներին քե-
զական մտադարձ վաճառելու աղբյուր, ինչպես և լայն չափով
ծափալել ինկուբատորական կայանների աշխատանքը՝ ճուտ բաղ-
մացնելու և կոլտնտեսականներին մատակարարելու համար:

Առաջին հնգամյակի տարիներին մենք ստեղծեցինք ճագա-
րան-թաչնաբուծական կայանների շղարհի ջանք: Ընդամենը
էՍՀՄ-ում ստեղծվել է 400 ճառհան կայան՝ 21,6 միլիոն ձվա-
տեղով: 1935 թ. պլանի համաձայն, ճառհան կայանների ցանցը
հասնելու յե 500-ի, գլխավորապես ի հաշիվ նրանց խորհրդացման:
Ընդ նմին նրանց տարողությունը հասնելու յե 27 միլիոն ձվա-
տեղի: 1934 թվականի ճառհան կայանները կոլտնտեսային ապ-
րանքային ֆերմաներին հանձնել են 8 միլիոն ճուտ, իսկ կոլ-
տնտեսականներին ու մեհատնտեսներին՝ 8,8 միլիոն ճուտ:

Անհրաժեշտ է արմատապես փոխել ճառհան կայանների
աշխատանքի մեթոդները: Նրանք ճառհանության համար ճու-
պետք է ստանան գլխավորապես կոլտնտեսային ֆերմաներից:

Այդ ուղղությամբ առաջին քայլերն են արվել արդեն 1934
թվականին, յերբ այդ ճուտերի մոտ կես մասը դուրս եր յեկել
կոլտնտեսականներից ու կոլտնտեսություններից ստացված ձվե-
րից:

1935 թվականի համար ուղղագծված պլանի համաձայն,
ճառհաններից ստացվելու յե 26,5 միլիոն ճուտ, վորոնցից 15,5
միլիոնը՝ կոլտնտեսականներին համար:

Ներկայումս մենք ունենք մոտ տասը հազար կոլտնտեսա-
յին թաչնաբուծական-ապրանքային ֆերմա՝ 3800 հազար թաչու-
նով: 1935 թվականի պլանի համաձայն, ֆերմաներում թաչուն-
ների թիվը պետք է հասնի 5800 հազարի:

Այժմ արդեն մսի բալանսում մեծ դեր է խաղում ճագարը:
ճագարն ավելի մեծ նշանակություն ունի մորթի մթերելու հա-
մար: Յեթն 1931 թվականին մթերվել էր 4,5 միլիոն ճագարի
մորթի, ապա 1934 թվականին մթերվել է 29 միլիոն ճագարի
մորթի: Ճագարի մորթու արժեքը, վոր 1930 թվականին կաղ-

մում եր մթերված մորթու հումքի ամբողջ արժեքի 8 տոկոսը, 1934 թվականին հասնում է 47 տոկոսի: Այս թվերը բավական են դառնում համար, թե մեզ մոտ ինչպիսի հսկայական նշանակություն ունի ճաղաքարուծության զարգացումը:

Միանգամայն բացառիկ նշանակություն ունի մանր առաստաղահումքայինը վերաբերող մի ճյուղ էս—մեղվապահությունը: Այդ ճյուղի նշանակությունը վորոշվում է վոչ միայն ստացվող մեղրով ու մոմով, այլև նրանով, վոր մեղվապահությունը կարեւորագույն պայման է դաշտագործական և մրգապտղային մշակութիւնների, մանավանդ առվույտի, բերքատվությունը բարձրացնելու համար:

Այժմ մեզ մոտ մեղու ունի կոլտնտեսությունների առաւելին 10 տոկոսը: Մենք պետք է հասնենք այն դրութեան, վոր հենց առաջիկա տարիներին կոլտնտեսությունների առնւթոյն կես մասը մեղվապահներ ունենա, և միևնույն ժամանակ պետք է առաւելագույն չափով զարգացնենք տնամերձ մեղվապահությունը:

Անասնապահության 1930 թ. զարգացման պետական պլանում ուրվագծված է մեղուների ընտանիքների թիւը 4,7 միլիոնից հասցնել 6,9 միլիոնի:

Նա նվազագույն պլանն է և անպայման պետք է դերակատարվի:

ՑԵՂԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԳՈՐԾԸ ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՈՒՅՑԱՆ ՎՈՐԱԿԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՀԻՄՔՆ Ե

Սորհրդային Միութեան անասնապահությունը վորակական տեսակետից դեռ չափազանց ցածր մակարդակի վրա յե: Կովերի կաթնատվությունը կազմում է միջին հաշվով տարեկան մոտ հազար լիտր, մինչդեռ ցեղական կովերը առկա են 3,5 հազար լիտր, իսկ առանձին բեկորային կովերը՝ մինչև 6—7 և 10 հազար լիտր: Կռպիտ բուրդ տվող վոչխարները, վորոնք գերակշռում են մեզ մոտ, տալիս են 1,5—1,8 կիլոգրամ բուրդ, մինչդեռ մերինոսը տալիս է 5—6 կիլոգրամ: Սոշոր յեղջուրավոր անասունների կենդանի քաշը մեղ մոտ կազմում է մոտավորապես 240-ից մինչև 300 կիլոգրամ, մինչդեռ ցեղական անասուններինը՝ 500—600 և նույնիսկ 900 կիլոգրամ:

Այդ ցույց է տալիս, թե անասունների մթերատվությունը

բարձրացնելու համար ինչպիսի հսկայական նշանակություն ունի ցեղականացման գործը: Յեթն առաջ անասնաբուծության վորակական բարձրացման հարցը դեռ եր առնում մանր և բաժան-բաժան գյուղացիական տնտեսությունը, ապա այժմ խորտնտեսություններին կազմակերպմամբ և կոլտնտեսային ապրանքային ֆերմաների հսկայական աճմամբ ստեղծվել են այն բոլոր պայմանները, վորոնք անհրաժեշտ են մեր անասնաբուծությունը վորակապես բարձրացնելու և բարելավելու համար:

Ի կատարումն կենսկոմի հունիսյան պլենումի վորոշման, Հոգ-ժողկոմատը կատարել է ցեղական անասունների համատարած հաշվառում և այժմ կատարվում է ցեղական անասունների արձանագրումը՝ շրջանային ու մարզային պետական ցեղական մատյաններում: Այդ հաշվառման տվյալները ցույց են տալիս, վոր մեր յերկիրն ունի ցեղական անասունների հսկայական բնույթ: Վոչ լրիվ տվյալներով, մենք ունենք հետևյալ քանակությամբ ցեղական անասուններ՝ մոտ 2,749,000 գլուխ խոշոր յեղջերավոր անասուն, 3,178,000 գլուխ վոչխար, 807,000 խոզ և 537,000 ձի:

Մինչև 1934 թվականը ցեղական պլանավորում չլինելու հետևանքն եր տարերայնությունը և հաճախ աճատուներին առանձին ցեղերի սխալ տեղաբաշխումը Միութեան տնտեսությանը: 1934 թվականին այդպիսի պլան մշակվեց: Նրանով իսկ հաստատուն բազա ստեղծվեց ցեղականացման աշխատանքը կազմակերպելու համար:

Ցեղականացման գործը զարգացնելու կազմակերպչական կարևորագույն ձեռնարկումներից մեկն են ցեղական աճատուների պետական բուծատները:

Պետական պլանի համաձայն, պետական ցեղական անասնաբուծարանների թիւը 1935 թվականին հասնելու յե 53-ի, վորից 22-ը խոշոր յեղջերավոր անասունների, 10-ը խոզաբուծական, 15 վոչխարաբուծական և 5 ձիաբուծական:

Ցեղականացման աշխատանքի լուրջ ճակատամասն են հանդիսանում կոլսնեստային ցեղական աճատուներում ֆերմաները: Կոլտնտեսային ցեղական անասունների ֆերմաների կազմակերպման սկիզբը դրվեց 1932 թվականին: Այդ ժամանակից ի վեր կազմակերպվել է 3000-ից ավելի ֆերմա, վորոնք ունեն 195 չափար խոշոր յեղջերավոր անասուն, 196 հազար վոչխար և 26 հազար մայր խոզ:

Պետական պլանը նախատեսում է 1935 թվականին խոշոր

կարգի բերելով փոսերն ու խրամները և այլն, զարգացնել արհեստական արոտավայրերը՝ արոտացանության միջոցով:

1935 թվականի համար կոլտնտեսային-գյուղացիական հատվածում ծրագրված և ցանել 2354 հազար հեկտար բազմամյա խոտեր՝ 1934 թվականի 898 հազար հեկտարի գիմաց, 3773 հազար հեկտար միամյա խոտեր՝ 1934 թվականի 2.281.900 հեկտարի գիմաց:

Այդ թվից առվույտի ցանքի պլանը հասնելու յե 1.736.000 հեկտարի՝ 1934 թ. 615.000 հեկտարի գիմաց, սիլոսային մշակութիւնների պլանը հասնելու յե 628.000 հեկտարի՝ 1934 թվականի 395.400 հեկտարի գիմաց, և արմատապտուղների ցանքի պլանը 744.000 հեկտարի՝ 1934 թ. 499.400 հեկտարի գիմաց:

Այսպիսով 1935 թ. մենք խոշոր քայլ ենք անում դաշտագործական կերտայթալթումը, խոտացանությունը, արմատապտուղների ցանքը և սիլոսումն բնդարձակելու ճանապարհին:

Միևնույն ժամանակ սկսել ենք 1930 թվականից, ընդ վերջում արգեն 1931 թվականին Միւսսիյան մեջ սիլոսված եր 10,5 միլիոն տոնն կեր, իսկ 1934 թվականին՝ 11 միլիոն տոնն: 1935 թվականին մենք մտադիր ենք սիլոսել 13,9 միլիոն տոնն:

Արոտացանության համար ուղղադիմաց պլանի կատարումն ապահովելու և այդ գործն ապելի զարգացնելու համար, անհրաժեշտ և ամենպիտակ ուղղութիւն նվիրել արոտների սերմացու հողամասեր թողնելու գործին: Այդ գործը վերջին տարիներս կատարյալ անկման և հասել մեղ մոտ:

Անհրաժեշտ և հատուկ ուղղութիւն նվիրել կոլտնտեսականներին ապույտի կալսիչներ և արոտների սերմը կալսելու սարք ունեցող բարդ կալսիչներ մատակարարելու գործին, ինչպես և արոտների սերմերը մաքրելու մեքենաներ մատակարարելու գործին և, առաջին հերթին, սերմնարուծության ապրանքային շրջաններում ապահովել մշակութիւնները մեղուներով բեղմնավորելու գործը, կազմակերպելով արոտների սերմ արտադրողների մոտ համապատասխան սեղանոցներ, հաշվելով մոտավորապես 2-3 փեթակ՝ սերմացվի մի հեկտար տարածության համար:

Արոտների սերմատու տարածության բերքատվութիւնը բարձրացնելու համար, անհրաժեշտ և լայնորեն ոգտագործել տեղական պարտաւայրերը:

Մեր արդունադերութիւնը պետք և բնդարձակի կեր մը-

տեղի մեքենաների յեվ մարգագետիններն ու տրոսավայրեր բարելավող մեքենաների արտադրութիւնը:

Անհրաժեշտ և վերացնել գիմագրիւթյունը յեվ մարգագետինների ու տրոսավայրերի այն գիւտակ ոգտագործումը, վորը բղիւմ և կալտնտեսութիւններին ու գյուղխորհուրդներին պատկանող մարգագետիններն ու արոտավայրերն ամեն տարի վերաբաժանելուց և այն կարճ ժամանակամիջոցից, վորը զբղում և պետական ու տեղական նշանակութիւն ունեցող անտառներին պատկանող մարգագետիններն ոգտագործելու համար: Անհրաժեշտ և տանձանկ այնպիսի կարգ, վոր կոլտնտեսութիւններին յերկարատե ոգտագործման համար հանձնվին մարգագետնային այն հողամասերը, վորոնցով ոգտվում են նրանք ներկայումս, պարտավորեցնելով նրանց գործադրել այդ հողամասերի վորակը բարելավելու հիմնական ձեռնարկումները:

Անհրաժեշտ և, վոր կեր հայթայթելու պլանի համար մղվող պայքարին լծվեն խորհրդային բայր կազմակերպութիւնները, վոր Հողօրդկութեւի որդաններն իրենց առաջնութեւր աշխատանքը համարեն այդ:

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ՍԱՀՄԱՆԵԼ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՈՒ ԱՆԱՍՆԱՊԱՀԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

Անասնապահության բարձրացման ձեռնարկումների սխտեմում կարեւորագոյն նշանակութիւն ունի անասնաբուժական ու անասնապահական սպասարկման կազմակերպումը:

Մինչհեղափոխական Ռուսաստանում ամբողջ յերկիրն ունէր չորս անասնաբուժական ինստիտուտ, վորոնք տալիս էին տարեկան մի քանի անասնաբուժ բժիշկ: Անասնապահական ու անասնաբուժական կազրերի պատրաստումը լայն ծավալվեց միայն խորհրդային իշխանութիւն ժամանակ: ԽՍՀՄ-ի հողօրդկութեւի սխտեմում կա 32 անասնաբուժական տեխնիկում, և 45 անասնաբուժական բաժանմունք՝ մյուս տեխնիկումներում, 70 անասնապահական տեխնիկում և 92 բաժանմունք՝ մյուս տեխնիկումներում, 11 անասնաբուժական և 4 անասնապահական ԲՈՒՀ և 32 անասնապահական ու անասնաբուժական ֆակուլտետ՝ ընդհանուր թիվը հետեյալն է. ԲՈՒՀ-երում և ֆակուլտետներում 15421 հոգի,

տեխնիկումներում՝ 32,095 հոգի: Այս տարիները ընթացքում (1928-ից մինչև 1934 թվականի վերջը) պատրաստվել է 3200 անասնաբուժ բժիշկ և 1800 հոգի բարձր վորակավորում ունեցող գոտանիսիկ:

Միայն 1934 թվականին շրջանավորա ենք տվել 626 անասնաբուժ և 903 անասնաբուժ՝ բարձրագույն վորակով:

Բացի դրանից, հսկայական թափ ու ծավալ է ընդունել մասսայական վորակավորում ունեցող անասնապահական կադրերի պատրաստումը հենց կուլանտեսականներից:

Եյնուհանդերձ, գոյություն ունեցող անասնապահական ու անասնաբուժական կադրերը չափազանց քիչ են:

Ներկայումս ամբողջ Միության մեջ՝ շրջանային հոգային բաժիններում և շրջաններում, կա 3,500 անասնաբուժ բժիշկ, 12,700 անասնաբուժակ, 1,200 բարձրորակ գոտանիսիկ, 5,500 միջին վորակավորում ունեցող անասնաբուժ: Անասնաբուժների և անասնաբուժների այդ քանակը բնավ բավական չէ անասնապահության պահանջներն սպասարկելու համար: Նույնիսկ 1934 թվականին մի անասնաբուժին հասնում է 40,000 գլուխ անասուն, իսկ մի անասնաբուժին սպասարկած շրջանի միջին շառավիղը կազմում է 37 կիլոմետր (հիշատակ 1931 թվականի 51 կիլոմետրի դիմաց):

Անասնապահության զարգացման պետական պլանով առաջադրանք է տրված 1935 թվականին անասնապահական շրջանների (участок) թիվը հասցնել 8000-ի, անասնաբուժական-բժշկական շրջանների թիվը 5600-ի և անասնաբուժական-բուժակային կետերի թիվը՝ 8000-ի:

Պետական պլանը նախատեսում է անասնաբուժական կարեւորագույն գեղերի, կենսաբանական պրեպարատների և անասնաբուժական գործիքների արտադրության ընդարձակումը հսկայական չափով:

Անասնաբուժական և անասնապահական կադրերի պակասությունը, այդ կադրերի թույլ վորակավորումը, կարեւորագույն պատճառներից մեկն է այն կորուստների, վոր ռեննք մենք անասնապահության մեջ անասունների մահացման պատճառով և զանազան ճարտարական ու այլ հիվանդություններից հոտերի մթերատվության նվազման հետևանքով:

Չօչ միայն առանձին կուլանտեսականներն ու մենատեսականները և կուլանտեսային ապրանքային ֆերմաները, այլև խորհ-

տնտեսությունները, վորտեղ կան անասնապահական ու անասնաբուժական զգալի կադրեր, վերին աստիճանի անփութ ու անուշադիր վերաբերմունք են ցուցաբերում անասունների ճիշտ խնամքի, պահպանման ու կերակրման հարցերին:

Ահա թե ինչու անասնաբուժական ու անասնապահական ցանցի ընդարձակման հետ միասին, անասնաբուժական ու անասնապահական կադրերի պատրաստման ընդարձակման հետ միասին, կենսաբանական պրեպարատների ու գեղորայքի արտադրության ընդարձակման հետ միասին, անասնապահության բարձրացման կարեւորագույն պայմաններից մեկն է՝ ամենախիստ պրոցեսային անասնապահական ու անասնաբուժական կադրերի ամրագրումը: Այդպիսի կադրեր պետք է մեծապիսի յուրաքանչյուր օրհանում: Վերջապես, ամենամեծ է ամենալայն չափով մոստայակացնել տղաբուժության մեջ անասնաբուժական ու անասնապահական գիտելիքները յեզ գիտություն այն նվաճումները, վորոնք վերաբերում են անասունների խնամքին, պահպանմանն ու կերակրմանը և կենդանիների պաշտպանմանը՝ զանազան հիվանդություններից:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՈՏԵՑՆԵԼ ԿՅԱՆՔԻՆ

ԽՍՀՄ-ի Հոգժողկոմատի սխեմայում, Լենինի անվան Դյուլա-դաշնոտեսական գիտությունների տիպոգրաֆիայի կազմում, մինչև անցյալ տարի կենտրոնացված էր անասնապահական ուղղություն ունեցող 19 գիտահետազոտական ինստիտուտ, նրանց կից կար անասնապահության զանազան ճյուղերի 59 վորձնական դոնալ-կայան և 26 անասնաբուժական ինստիտուտ:

Անասնապահության ասպարիզում գիտության ձեռք բերած նվաճումներից կարելի չէ մոտանալ հետևյալները: Մտցված է արհեստական բեղմնավորման մեթոդը: Վերջին յերկու տարում գտնված է հղիությունը վորոշելու մեթոդը, վորը մեծ հնարավորություն է տալիս վորոշելու զամբիկի հղիությունը՝ սկսած 42-րդ օրից, իսկ մի շարք գեղերում՝ 30 օրից, խոզերինը՝ հղիության 14-րդ օրից, յերբեմն ել 7-րդ օրից:

Քիչ նվաճումներ չկան զանազան վիրամիջոցների գործածմամբ անասուններ կերակրելու և գիրացնելու բնագավառում:

Սակայն այդ բոլոր կոտորելապես չնչին է, յեթև համեմատեմա այն միջոցների հետ, վոր ներդրել է պետությունը գիտահետազոտական աշխատանքի ասպարիզում, ինչպես յեզ վիտամինային այն

սլաւոնացիների հետ, վոր կյանքն է մեզ առաջադրում: Մասնա-
վորապէս շատ քիչ առաջ է գնացել գիտահետազոտական աշ-
խատանքն անասունների բուժման, ցեղերի բարելավման, սերելի-
ցիայի և այլ ասպարեղներում:

Այլիքի վատ վիճակի մեջ է անասնաբուժական գիտութեան
դրժը:

Անասնաբուժական գիտութեանը մինչև այժմ ել չի լուծել
վերին աստիճանի կարևոր այնպիսի պրոբլեմներ, ինչպէս որայ-
քաբը վարակիչ սակավարշուկայան ու մենինգիտի դեմ, մատ-
դաշների հիվանդութեանները, բրուցելուզի դեմ:

Այդ բոլոր հիվանդութեաններն զգալի չափով տարածված
եյին անցյալ տարի, բայց մենք մինչև այժմ ել չունենք նույն-
իսկ նրանց դիագնոստիկայի ճիշտ մեթոդները, ել չեմ խոսում
բուժման մեթոդների մասին:

Հաջորդ հարցը վերաբերում է անասնապահական ճյուղի
մեքենայացմանը: Այժմ արդեն մենք ունենք մեծ թվով կուլտըն-
տեսութեաններ, վորոնք ունեն ամեն տեսակի ֆերմաներ, այն
ել մեծ թվով անասուններով: Այդ ֆերմաների հետագա դար-
գացումը դեմ է առնում բանվորական աւժի պահպանութեանը:
Դյուզատնտեսութեան անասնապահական ճյուղը համարյա չի
մեքենայացված, անասնապահական գիտութեանն այլապէս շատ
քիչ բան է տալիս:

Ամբողջ գիտահետազոտական և փորձնական աշխատանքի
խտով կենտրոնացումն ակադեմիայի ձեռքում, և այն հանգա-
մանքը, վոր մի կենտրոնից հնարավոր չէ վերանայել ու ստուգել
ակադեմիայում կենտրոնացված բազմաթիվ գիտահետազոտական
կազմակերպութեանների ու փորձակայանների աշխատանքը,
ունեցալ այն հետեանքը, վոր գիտական աշխատողների անվան
տակ այդ հիմնարկներում յերբեմն թագնվում եյին գիտութեան
հետ վոչ մի առնչութեան չունեցող մարդիկ:

Միտլայան Ժողկոմխորհը, 1934 թ. հուլիսի 16-ի իր վորոշ-
ման մեջ, հատուկ քննութեան յենթարկեց Լենինի անվան գյու-
ղատնտեսական ակադեմիայի աշխատանքը և կազմակերպչական
մեթոդական հետեութեան արեց այն մասին, վոր գիտութեանը
պետք է մատեցնել կշանքին: Այդ նպատակով, Լենինի անվան
գյուղատնտեսական ակադեմիայի կազմում բողմվեցին միայն առնա-
նախի թվով գիտնետագետական ինստիտուտներ, իսկ յուրաքանչյուր
մարզում, յերկրում ու համրապետւթյան մեջ պետք է սեղծվեն

անասնապահական ու անասնաբուժական փորձակայաններ: Այդ
կայաններն իրենց աշխատանքում պետք է լայնորեն ոգտագոր-
ծեն կուլտեսականների փորձերը և հանդիսանան տեղական
(մարզային, յերկրային) որդանների շտաբը՝ անասնապահական
գիտութեանը բարձրացնելու գործում:

Յեա հատուկ ուշադրութեան եմ հրաւիրում այն հանգա-
մանքի վրա, վոր իրճիթ-լաբորատորիաները, վորոնք սկզբում
իրենց ուշադրութեանն ուղղել եյին միայն դաշտագործութեան
վրա, այժմ ուժեղ թափով սկսել են դրազվել նաև անասնապա-
հութեամբ: Նրանց աշխատանքի փորձը պետք է ընդհանրացնեն
յերկրային կայանները և այդ ուղղութեամբ ձեռք բերված նվա-
ճումները մի կուլտեսութեան յուրաները:

Այժմ անասնապահութեան պետական պլանը կառարելու հա-
մար մենք ունենք նյութական բոլոր անհրաժեշտ ետեսւթները:
Հացահատիկային պրոբլեմը լուծված է, ստեղծվեցին խոշոր անաս-
նապահական տնտեսութեաններ, կա փորձատեութեան, վոր ձեռք
են բերել վերջին տարիներս ֆերմաների հարյուր հազարաւոր
դեկավարներ ու աշխատողներ:

Այժմ բաւն աւետանքն է, տմբողջ գործն անասունների
խնամքն է: Առանց մաղաչափ անգամ չափադանցելու, կարելի չէ
ասել, վոր բոլոր անասունների բախտը, առաջին հերթին՝ մա-
ղաւների բախտը վորոշում է խնամքը, այսինքն՝ մշտական հրա-
կողութւմն անասուններ վրա, նրանց մաֆուր պահպանումը կա-
ննաւոր շենքերում, անասունների հոգատար խնամք՝ նրանց մա-
րութեան ու լավ կեռի իմաստով, մաւաւանդ կեռ պատրասելու,
ժամանակին ու հիւս կերակրելու յեւ ջրելու իմաստով: Մի խոսքով՝
այն ամենը, ինչ վոր կոչվում է խնամք:

Ամբողջ գործն այն է, վոր ստուգիլ անասունների անմիջա-
կան խնամքը: Ամբողջ գործն այն է, վոր և՛ կուլտեսութեան-
ների վարչութեանները և՛ շրջանային հողային բաժինն իրենց
աչքը չհեռացնեն ախոսից, գոմից, խողանոցից, փարախից:
Կազմակերպել գյուղխորհրդի վերտողիչ հանձնաժողովի անդու-
ստագումը, վերահսկողութեանը, շրջանային կազմակերպութեան-
ների վերահսկողութեանը— ահա թե ինչից է կախված հոտի վիճակը:

Յեւ այստեղ վոչ մի դեպքում չի կարելի ամբողջ հույսը

դնել միմիայն հատուկ մարզկանց վրա՝ հողային աշխատող-
ներին վրա:

Ընկ. Ստալինը դեռ կուսակցության 17-րդ համագումարում
տվեց հողային որդանների աշխատանքի դնահատականը:
Յնա պետք է ասեմ, վոր, յիթե 17-րդ համագումարից հետո
անասնապահության վիճակում շոգափեյի բեկում կատարվեց,
ապա հողային որդաններին աշխատանքում այդպիսի բեկում դեռ
չկա: Այդ վերաբերում է Հողժողովման սխառմի բոլոր ողակ-
ներին, բայց ինձ առանձնապես անհանգստացնում է շրջանային
ողակը:

Շրջանային հողային բաժինները դեռ շատ վատ են
աշխատում՝ ինչպես և մարզային հողային վարչությունը, նրանք
ընկզմվել են վիճակագրական հաշվետվությունների, աղյու-
սակների և գեկուցումների մեջ՝ չտեսնելով կենդանի գործը,
անձանոթ լինելով անտեսությունը: Սակայն ինչպե՞ս կարող են
գեկավարները կամ նույնիսկ ագրոնոմները գիտենալ տնտեսու-
թյունն այն պայմաններում, յերբ, որինակ, անցյալ տարվա
սկզբին, շրջանային հողային բաժիններին մեջ, ավյալ վայրում
աշխատանքի մինչև մի տարվա ստաժ ունեցողները կազմում
էին 73,4 տոկ., իսկ մինչև մի տարվա ստաժ ունեցող ագրոնոմ-
ները կազմում էին 55 տոկ., բայց, դրա փոխարեն, մինչև 6
ամսվա ստաժ ունեցողները՝ 22,70%:

Ամենավատն այն է, վոր չնայած այդպիսի մեծ հոսունություն,
չնայած վոր 2 տարվա ընթացքում ապարատը թարմանում է
համարյա ամբողջովին, մեր շրջանային ապարատում հին աշխա-
տանքի տրադիցիաները շատ ամուր են պահպանվում:

Անասնաբուծության աշխատանքում այժմ մտցված է
սկզբունքորեն նոր բան՝ պեսակամ ջարեկամ պլանը, վորն անհա-
ժաանդելի յի այն թափթիվածության ու այն ինքնահոսի հետ,
վորը դեռ իշխում է մեր հողային որդանների աշխատանքում:
Պրանը կատարելու համար նախ և առաջ անհրաժեշտ է տվուր
կարգապահություն: Մինչդեռ մեր որդանների և, առաջին հերթին՝
շրջանային հողբաժինների աշխատանքի հիշանդուտ տեղն է այդ
կարգապահության քաջակյությունը, յես կասեյի՝ սանձաբա-
կությունը, առաջադրանքները հաշվի առնել չցանկանալը, մանա-
վանդ դրանք սահմանված ժամկետին կատարել չցանկանալը:

Շրջանային հողբաժինների աշխատանքը պետք է զգալի չափով
բարելավվի և հարկավ դրա գլխավոր հոգսը պետք է ընկնի շրջ-

գործկոմների վրա: Հարկավոր է, ինչ դնով ել լինի, վերացնել
հողային բաժինների գեկավարների, մանավանդ ագրոնոմների
հոսունությունը, իսկ դրա համար, կարգապահությունն ամրա-
նելու և աշխատանքի վորակը բարձրացնելու ձևանարկումների
հետ միասին, պետք է մտածել նաև նյութական-կենցաղային
պայմանների մասին, փոխադրական միջոցների մասին, և այլն:

Սակայն մեր որդանների աշխատանքը նույնիսկ զգալի չա-
փով բարելավվելու, միմիայն այդ որդաններն առանձին չեն
կարող իրագործել այն խնդիրները, վորոնք ծառացած են անաս-
նապահության առաջ: Դրա մասին ընկ. Ստալինը խոսել է դեռ
կուսակցության 17-րդ համագումարում: Նա ասել է, վոր
անասնապահության գործը պետք է դառնա մեր բոլոր աշխա-
տողների գործը: Յե՛վ այսպեղ մեծագույն դեր է խաղում լայն
առարակայնություն, կոլտնտեսականների ու յերիտասարդության
հլայն մասսաների և կանանց կազմակերպությունների ներ-
գրավումը:

Այդ տեսակետից կարող է միանգամայն անփոխարինելի
ծառայություն մատուցել գյուղական յերիտասարդությունը՝ կոմ-
յեթսակամներ յե՛վ պիոներները:

Ասեղծված են բոլոր պայմաններն անտեսապահական պրոլեմն
տեմնակարն ժամանակամիջոցում լուծելու համար:

Հողային որդանների աշխատողներից, խորհրտեսություն-
ներից, կոլտնտեսականներից, խորհրտեսային բանվորներից
է կախված մեր տրամադրության տակ յեղած բոլոր հնարավորու-
թյուններն ոգտագործելը՝ անասնաբուծության ասպարիզում ծա-
ռացած խնդիրները լուծելու համար:

Մեր մեծ առաջնորդ ընկ. Ստալինի ղեկավարությամբ, կուսակ-
ցությունը, խորհուրդները, խորհրդատվությունները, կոլեսետություննե-
րն ու կոլեսետակամներն այնպես առաջ կմղեն անտեսապահությամբ
գործը, վոր յերկրորդ ննգամյակի տոնադարանները վոչ միայն կը-
կատարվեն, այլև կգերակայանան (ժափեր):

Պատ. խմբագիր՝ Հր. Սարգսյան

Սրբագրիչ՝ Գար. Հակոբյան

Գլխավորի լիազոր № Գ-69

Հրատ. № 189

դասակեր № 146

տիրաժ 4000

Հանձնվել է արտադրության 1935 թ. փետրվարի 25-ին

Ստորագրված է տպագրելու 1935 թ. մարտի 11-ին

Գյուղերատի տպարան, Յերեան, Նալբանդյան 50

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆՈՎՈՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆՈՎՈՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆՈՎՈՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆՈՎՈՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

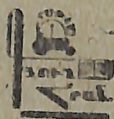
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0286715

81-33-4613/151
9662 55 40M.

21.501

М. А. ЧЕРНОВ

**о мероприятиях по развитию и
укреплению животноводства**

(Доклад Народного Комиссара Земледелия
тов. М. А. Чернова на VII съезде советов СССР)

Сельхозгиз

• 1935

Эривань